

FINANSDEPARTEMENTET

Utfordringer for norsk økonomi

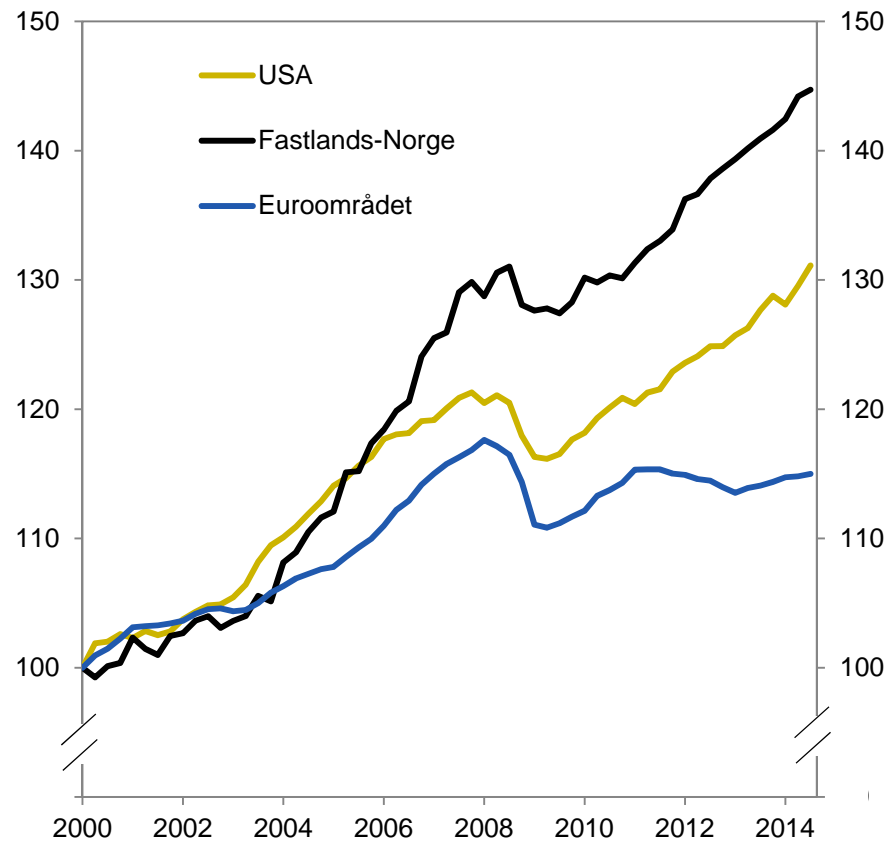
Statssekretær Paal Bjørnstad

Oslo, 02.02.2015

Svak vekst i Europa, men norsk økonomi har klart seg bra

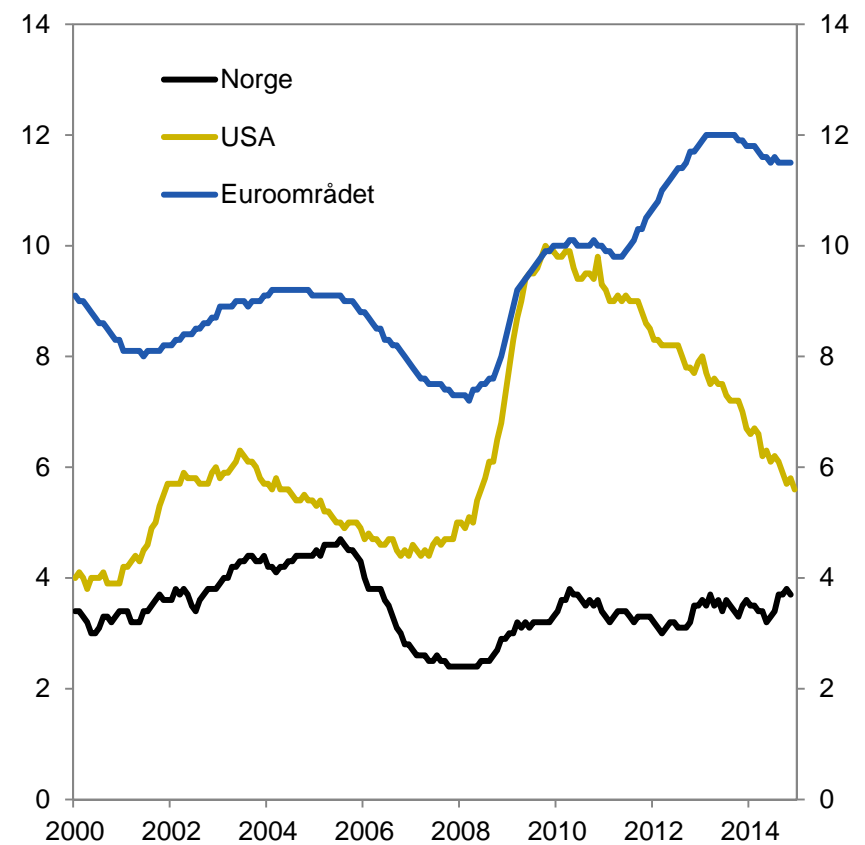
Bruttonasjonalprodukt

Sesongjusterte volumindekser. 1.kv. 2000=100

Arbeidsledighet

I prosent av arbeidsstyrken

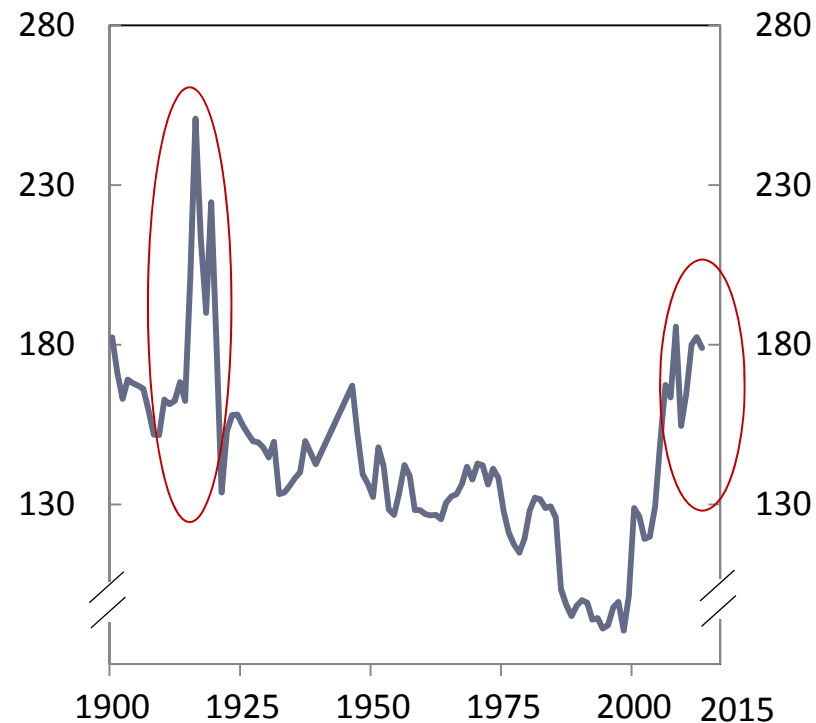

Kilder: OECD og Statistisk sentralbyrå

Oppgang i bytteforholdet, men lavere vekst i produktiviteten

Utvikling i bytteforhold

Indeks 1990 = 100

Kilder til vekst i BNP for Fastlands-Norge

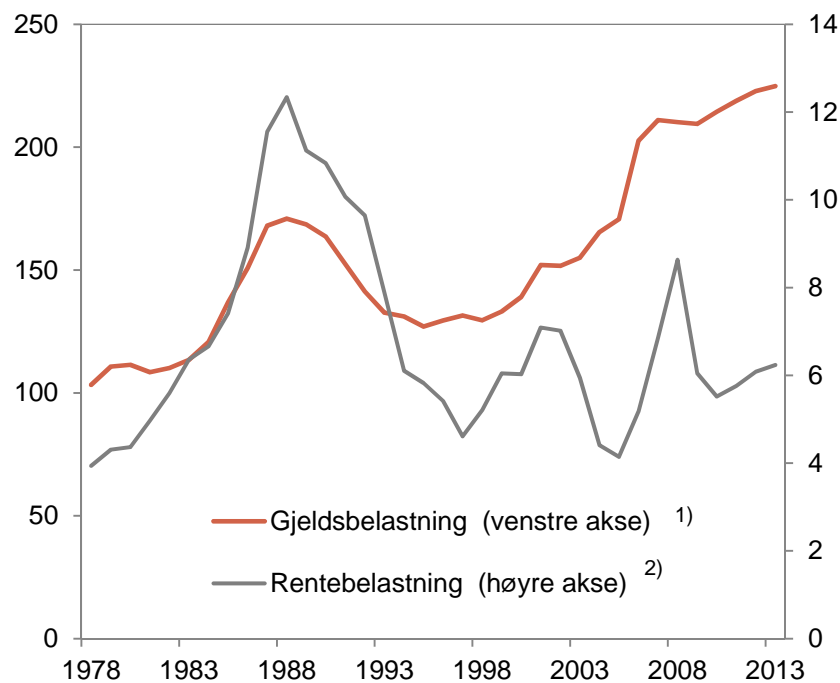
Gjennomsnittlig årlig vekst i timeverk og produktivitet

Kilde: Nasjonalbudsjettet 2015

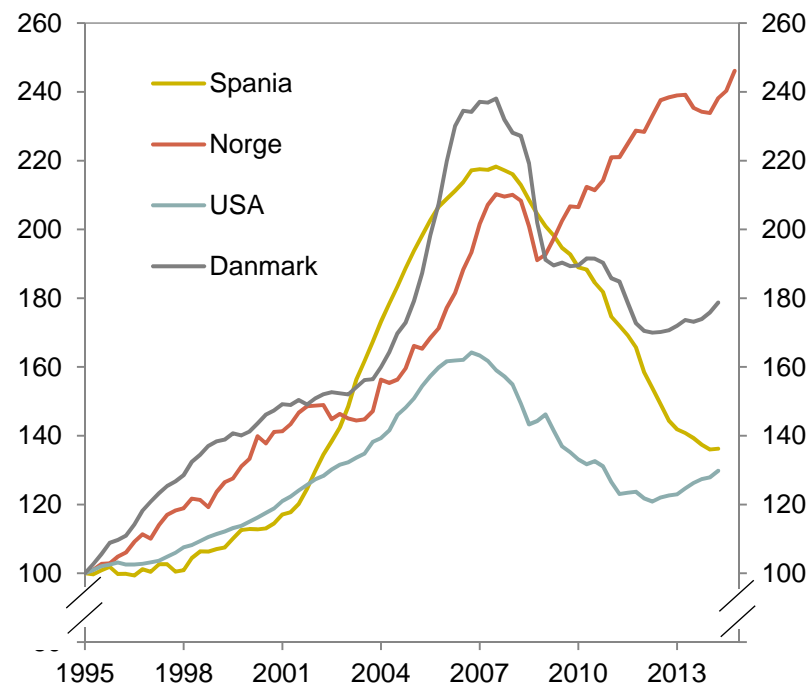
Gjeld og boligpriser på et høyt nivå

Husholdningenes gjeld og renteutgifter
Prosent av disponibel inntekt

- 1) Brutto gjeld målt som andel av disponibel inntekt
- 2) Renteutgifter målt som andel av disponibel inntekt pluss renteutgifter

Reelle boligpriser i utvalgte land.
Indeks. 1.kv.1995=100. Sesongjusterte tall

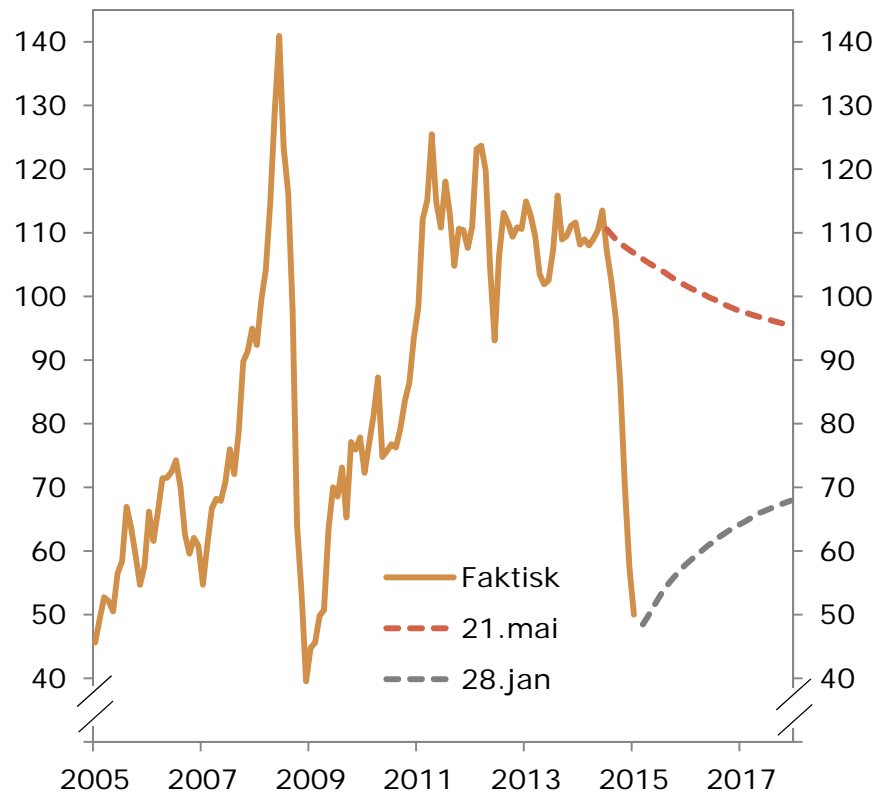

Kilder: Statistisk sentralbyrå, Federal Reserve Bank of Dallas, Eiendom Norge, Eiendomsverdi, Finn.no og Finansdepartementet.

Oljeprisen har falt

Råoljepris (Brent)

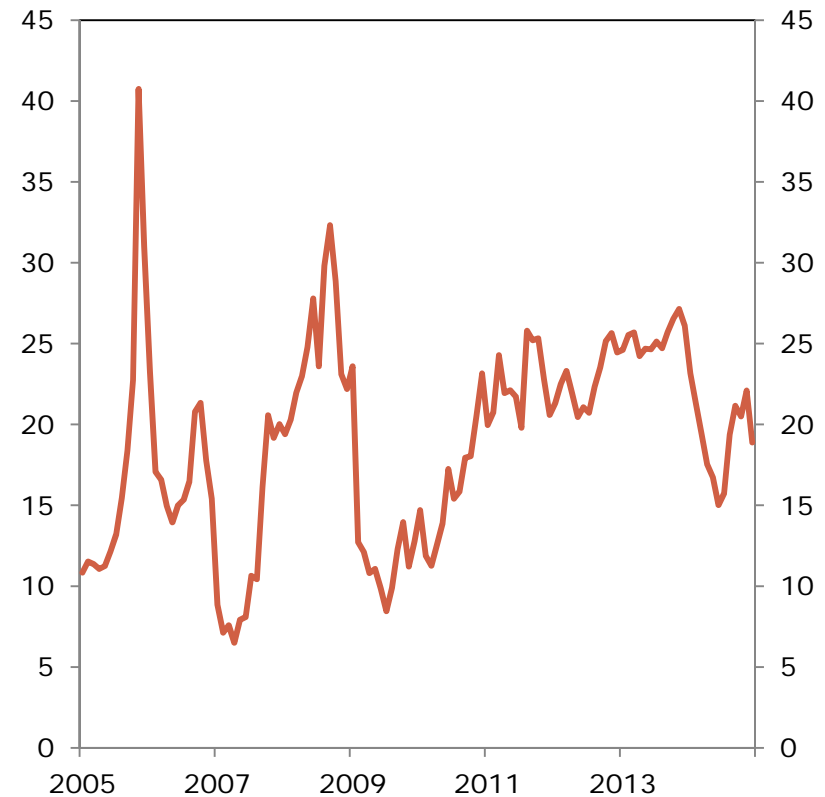
USD per fat. Spotpriser og terminpriser¹

¹For januar er det benyttet gjennomsnitt for perioden 1-28. januar.

Gasspris (NBPI)

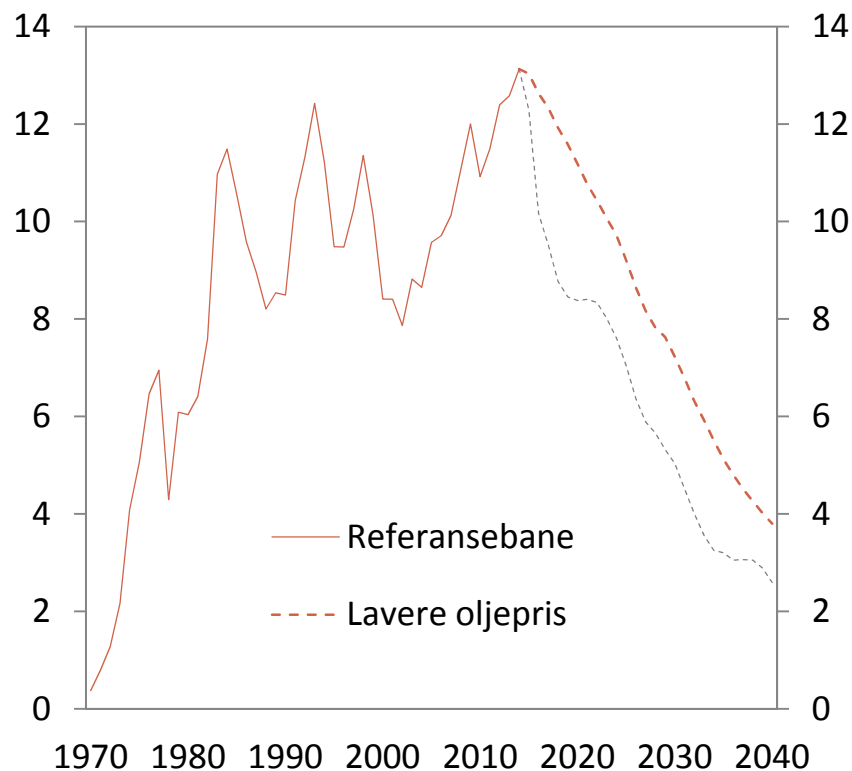
Storbritannia. Pence per Sm³

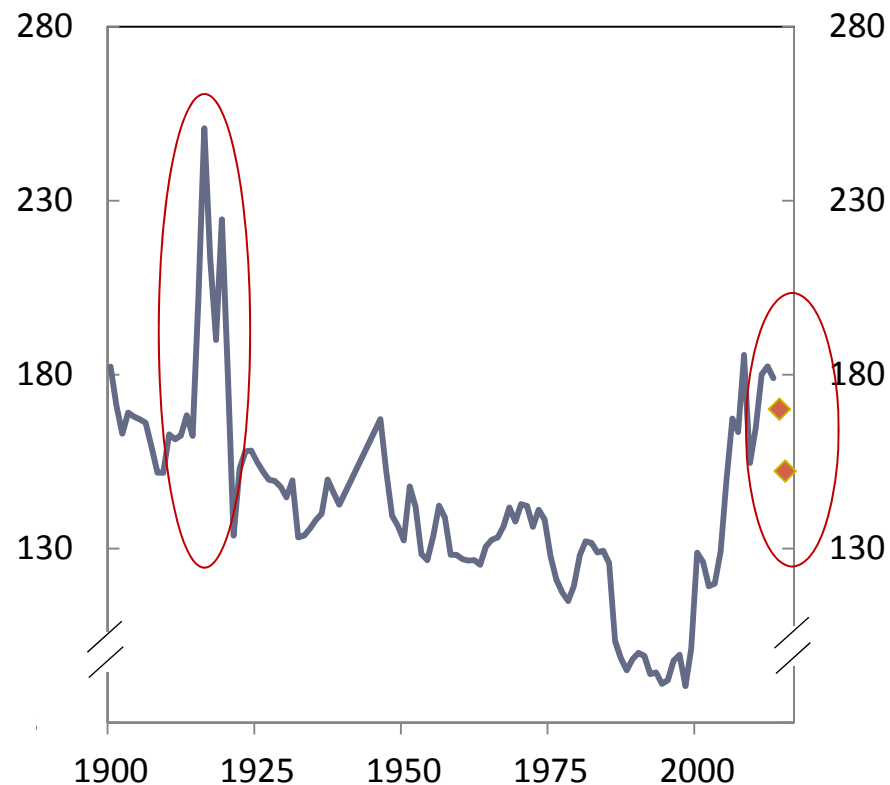
Kilder: Macrobond, ICE og Finansdepartementet

Historien om en varslet kursendring forsterkes av lavere oljepris

Etterspørsel fra olje- og gassvirksomheten¹
Prosent av BNP for Fastlands-Norge

Utvikling i bytteforhold²
Indeks 1990 = 100

¹ Beregninger gjort av Statistisk sentralbyrå til Holden III. Se Cappelen, Å., Eika, T., Prestmo, J.B. (2013). Rapporter 59/2013.

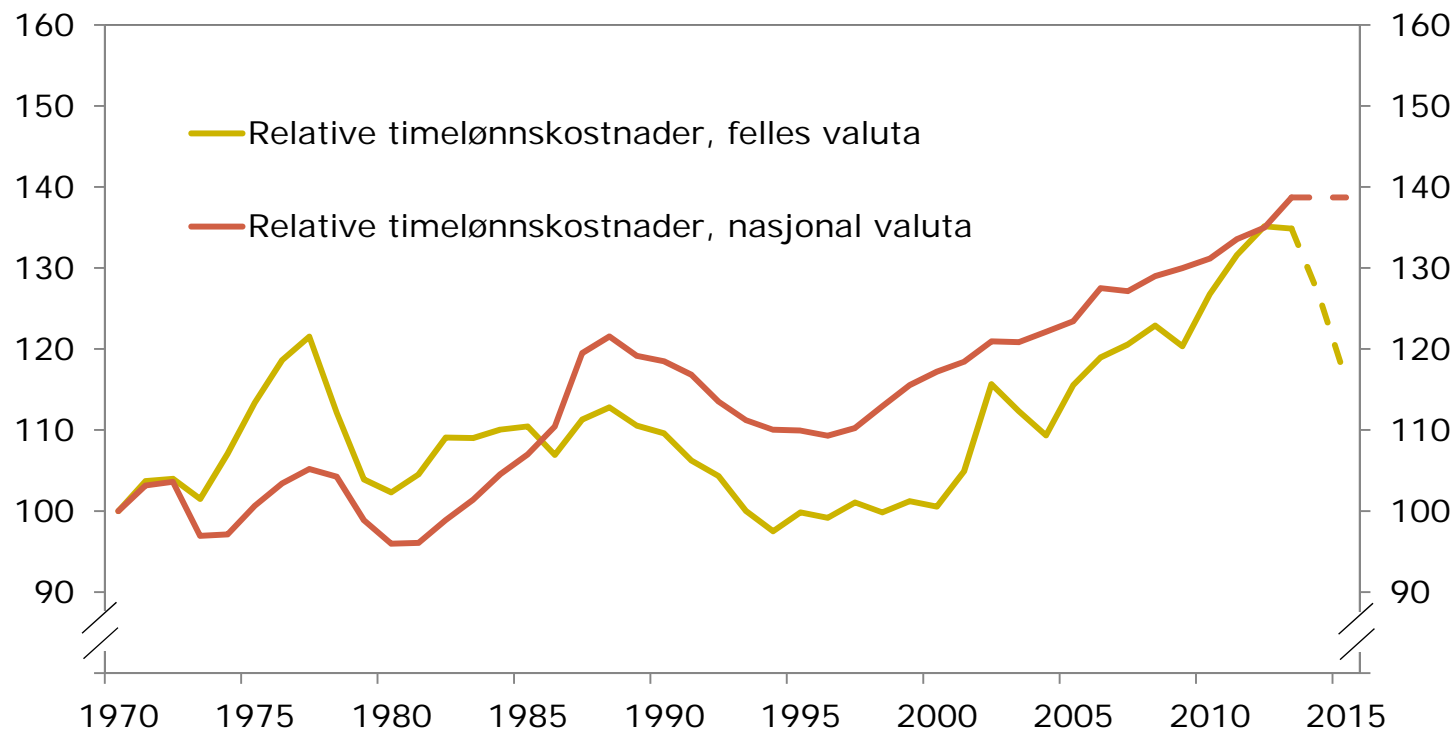
² Tallene for 2014 og 2015 illustrerer virkningen av at valutakurser og oljepris blir liggende på nivået fra 28. januar 2015 ut året, mens prisutviklingen forøvrig blir som anslått i Nasjonalbudsjettet 2015. I beregningene slår valutakursendringer rett ut i eksport- og importpriser.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet (NB15).

Svakere krone gir billigere norsk arbeidskraft

Timelønnskostnader for ansatte i industrien i Norge relativt til våre handelspartnere¹

Indeks. 1970=100

¹Anslag for 2014 og 2015 er basert på at valutakursen blir liggende på nivået fra 27. januar 2015 ut året, og at veksten i timelønnskostnadene i Norge tilsvarer utviklingen hos våre handelspartnere.

Kilder: Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene (TBU), Macrobond og Finansdepartementet.

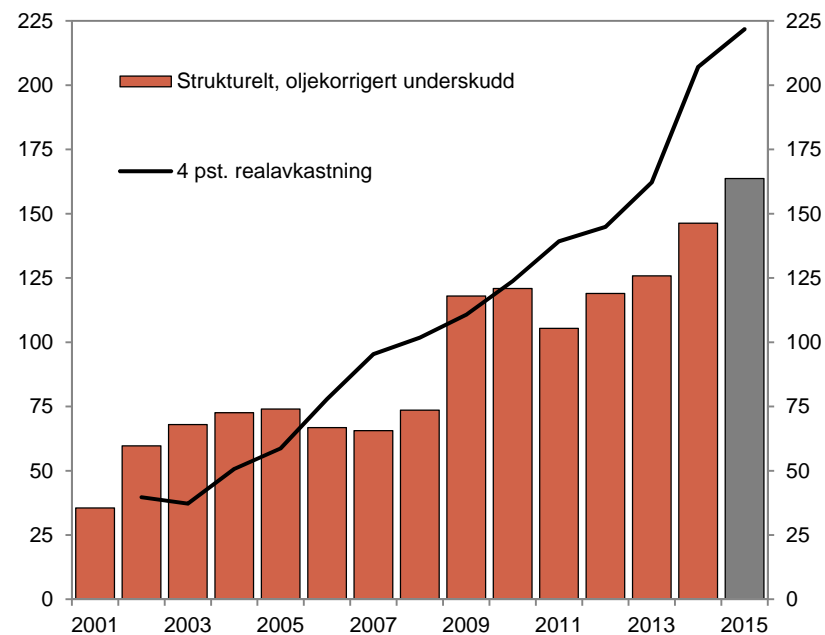
Utfordringer for den økonomiske politikken

- Norsk økonomi står på terskelen til en gradvis omstilling bort fra olje
Lavere oljepris forsterker omstillingsbehovet
- Vi har noen gode hjelpere
 - Pensjonsfondet og overskudd i statsfinansene
 - Forankrede inflasjonsforventninger
 - Fleksibel valutakurs
 - Priser og lønninger i mikro reagerer på endringer i markedet
 - Et arbeidsmarked rustet for omstilling?
- Vi har også noen andre utfordringer
 - Aldringen vil øke trykket på budsjettene
 - Produktiviteten vokser langsommere enn før

Budsjettet for 2015

- Rask vekst i pensjonsfondet har gitt stor avstand til 4-prosentbanen
- Underskuddet i år svarer til 3,0 prosent av fondskapitalen, opp fra 2,8 prosent i fjor
- Samme budsjettimpuls i år som i fjor

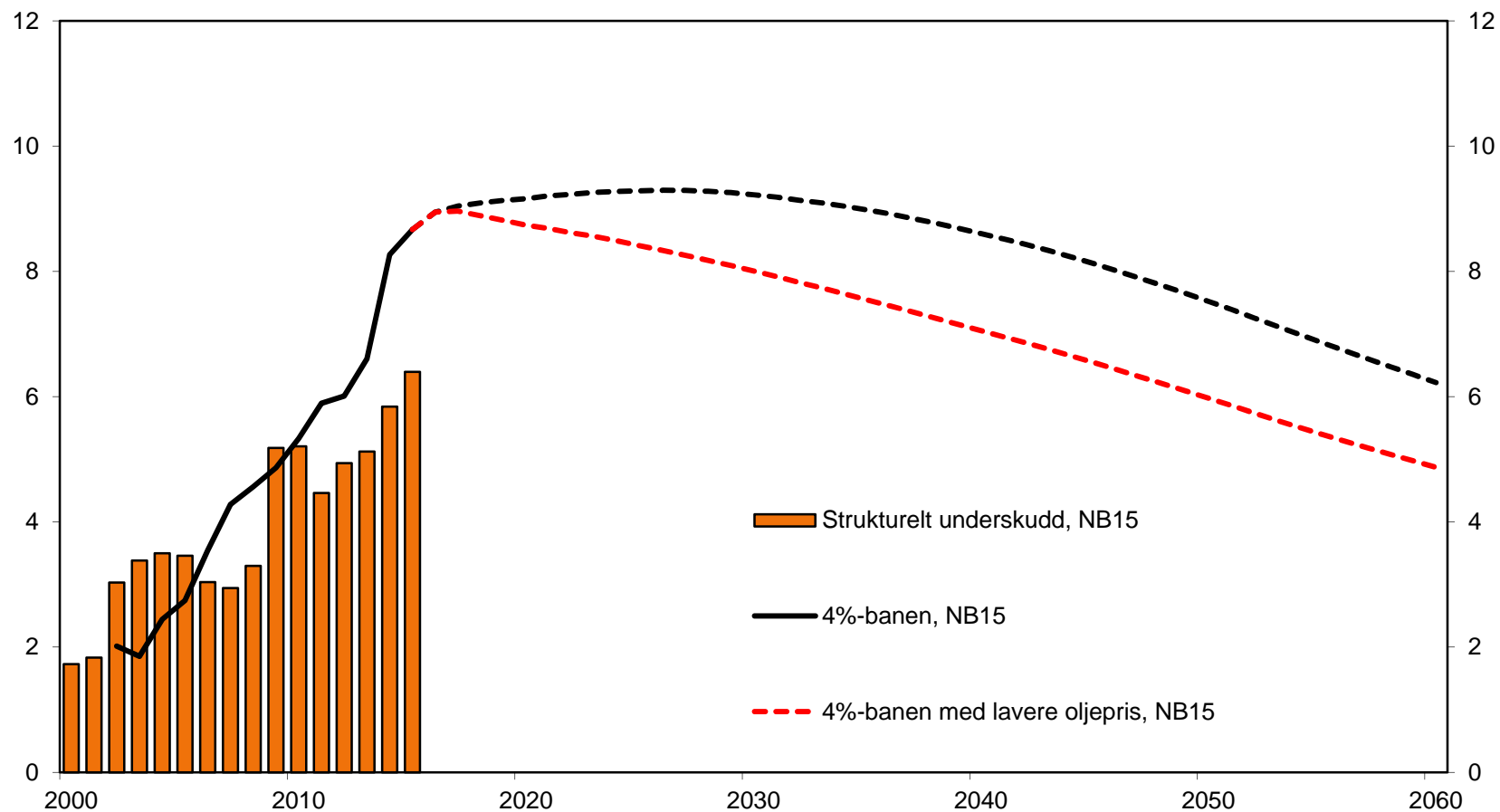
Strukturelt, oljekorrigert underskudd og forventet realavkastning av Statens pensjonsfond utland.
Mrd. 2015-kroner

Kilde: Nasjonalbudsjettet 2015.

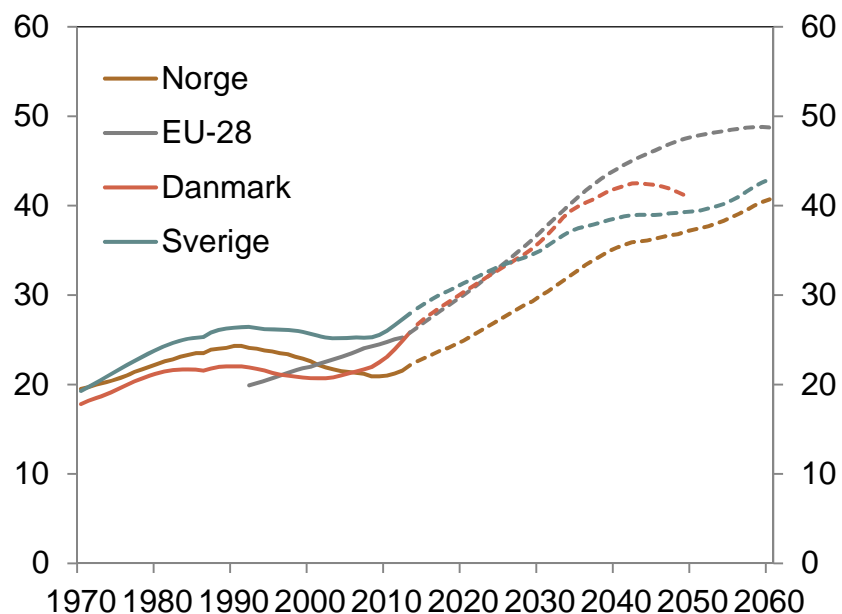
Lavere oljepris gir lavere fondsavkastning på sikt

Bruk av oljepenger og forventet fondsavkastning. Effekter av lavere oljepris og svakere krone. Prosent av trend-BNP for Fastlands-Norge

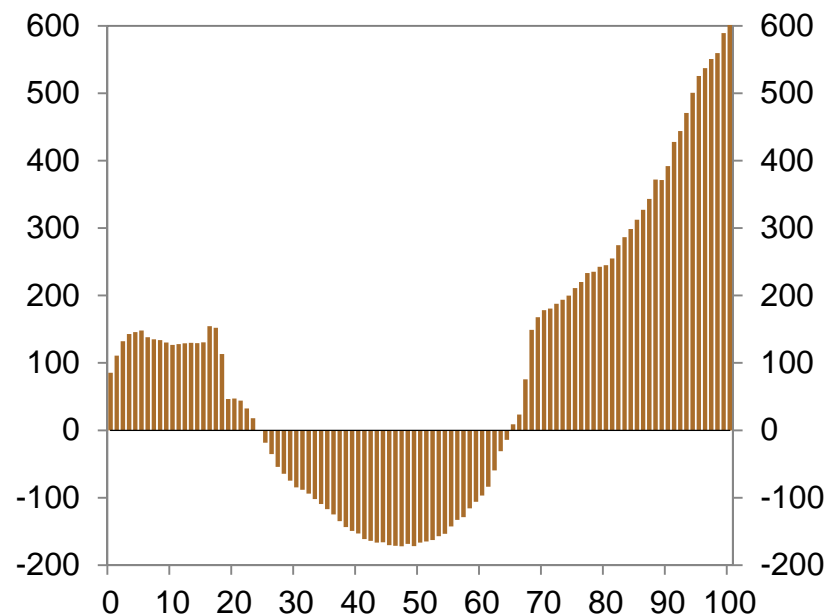

Vi blir stadig flere eldre

Antall eldre (67 år og over) i forhold til antall personer i yrkesaktiv alder (20–66 år)
Prosent

Netto overføringer etter alder i 2010¹
1 000 kroner

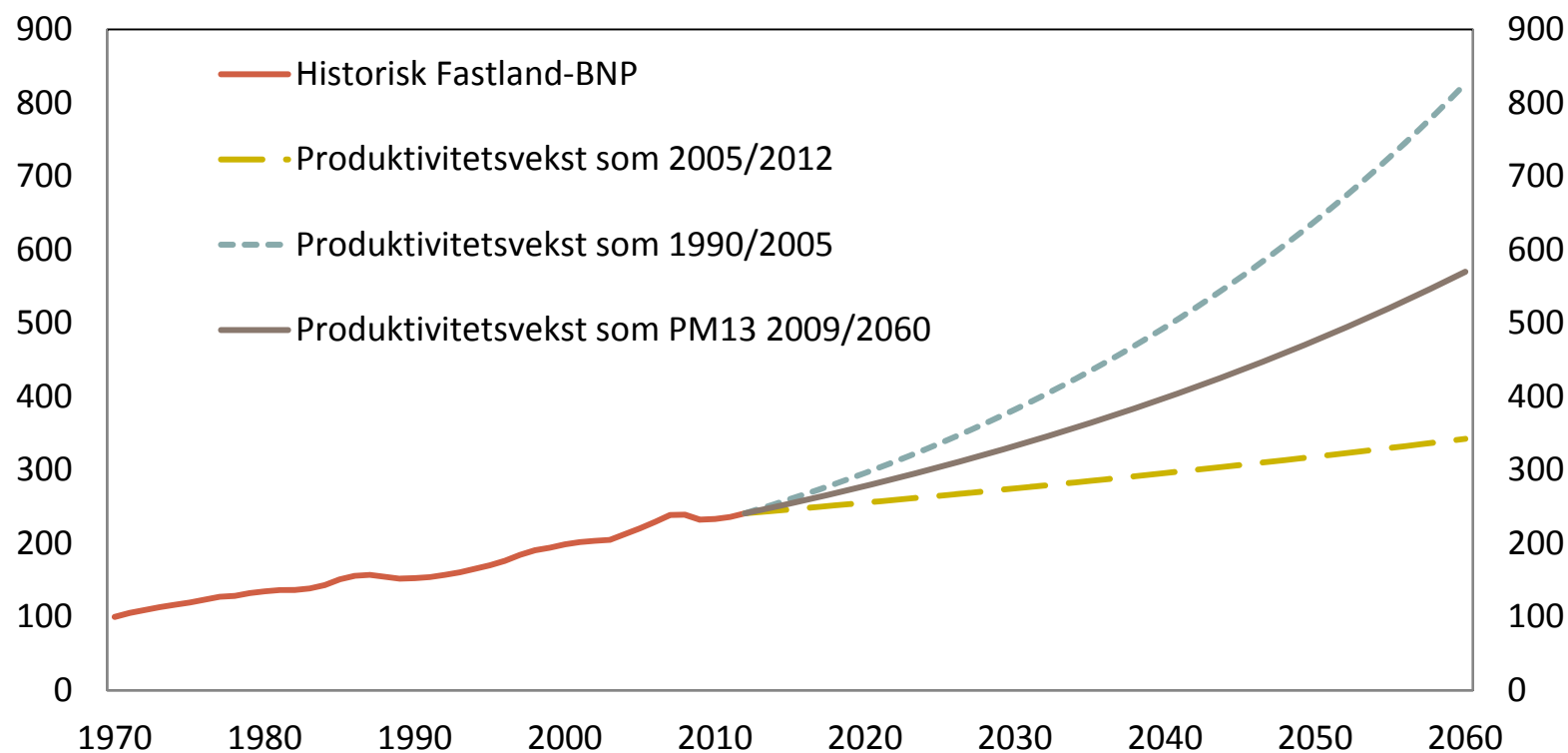
¹ Omfatter offentlige utgifter til utdanning, helse, omsorg og overføringer til privatpersoner (herunder alderspensjon, sykepenger og uføretrygd), fratrukket personskatter, merverdiavgift og størsteparten av øvrige utgifter.

Kilde: Nasjonalbudsjettet 2015.

Produktivitetsveksten er avgjørende for vår framtidige velferd

BNP Fastlands-Norge per innbygger ved ulik vekst i arbeidsproduktivitet¹

Faste priser. Indeks 1970 = 100

¹ Antall arbeidstimer per innbygger holdes uendret på 2012-nivå i alle de tre framskivingene.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet

5 grep for bedre ressursbruk

- Reformert i offentlig sektor
- Mer konkurranse, avregulering og avbyråkratisering
- Et bedre skattesystem
- Resultatfokus
- Tydelige budsjettprioritering

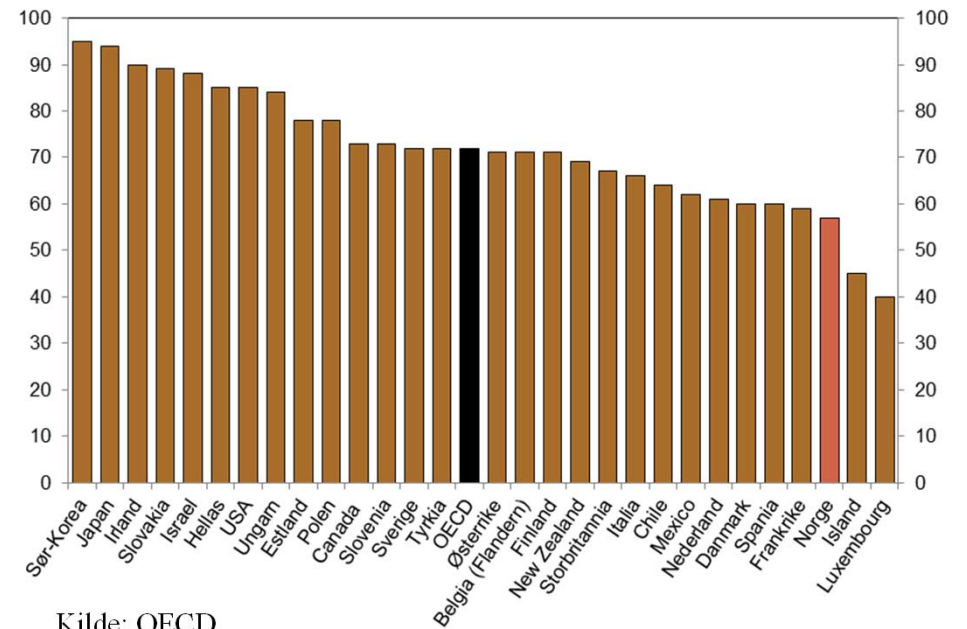
Regjeringen har høyere ambisjoner enn dette

PISA.-resultater for utvalgte OECD-land

Matematikk	Lesing	Naturfag
1 Sveits	Finland	Finland
2 Nederland	Canada	Canada
3 Finland	Irland	Tyskland
4 Danmark	Nederland	Irland
5 Canada	Sveits	Nederland
6 Belgia	Belgia	Sveits
7 Tyskland	Tyskland	Storbritannia
8 Østerrike	Østerrike	Østerrike
9 Irland	Frankrike	Belgia
10 Frankrike	Norge	Frankrike
11 Storbritannia	Storbritannia	Danmark
12 Island	USA	USA
13 Luxembourg	Danmark	Norge
14 Norge	Luxembourg	Luxembourg
15 USA	Island	Sverige
16 Sverige	Sverige	Island

Kilde: OECD.

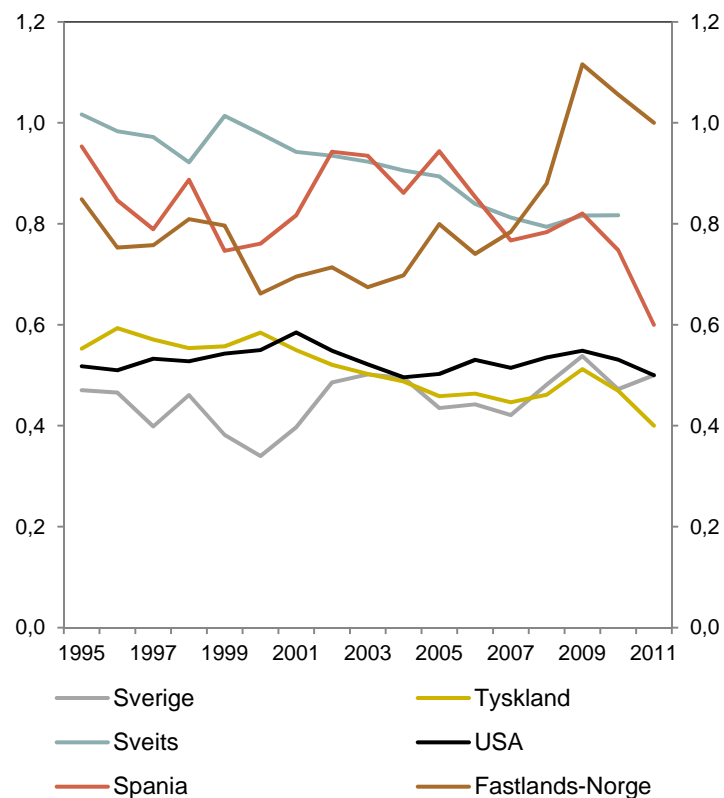
Fullført videregående skole innenfor normert tid. Undersøkelse referert i Education at a glance 2014

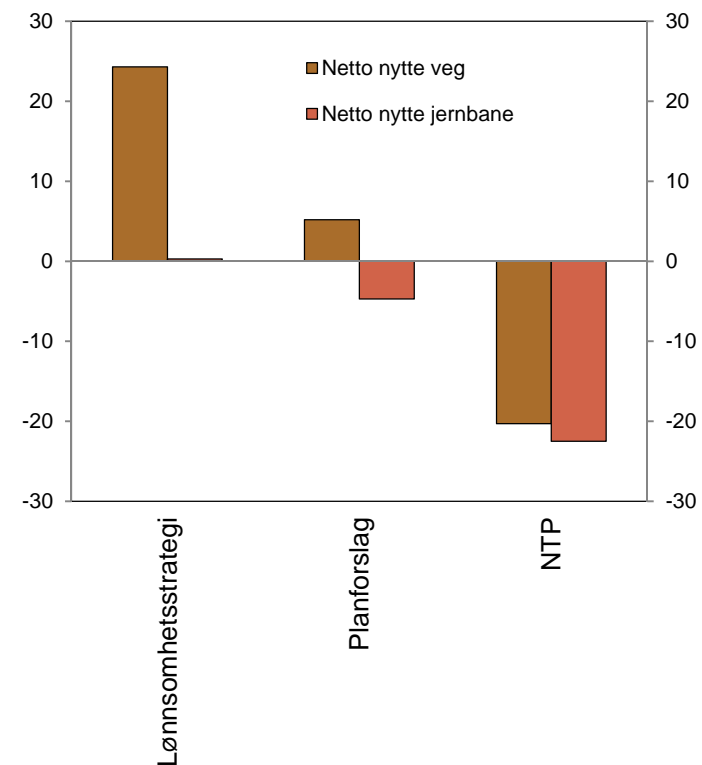
Kilde: OECD

Regjeringen ønsker å effektivisere ressursbruken i transportsektoren

Samlede veginvesteringer som andel av BNP
Utvalgte land. Prosent

Samfunnsøkonomisk netto nytte av investeringsprosjektene i NTP 2010 – 2019
Mrd. kroner

Kilder: OECD, International Transport Forum og Nasjonal Transportplan 2010-2019.